

Vivian Maier

Overal het leven vastgrijpen

259

« *Wat zich elke dag afspeelt en elke dag terugkeert – het banale, het alledaagse, het vanzelfsprekende, het gangbare, het gewone, het sub-gewone, het achtergrondgeruis, het gebruikelijke: hoe kunnen we daarvan verslag doen, het bevragen, het beschrijven?* »

George Perec, *L'Infra-ordinaire*, 1989

De artistieke loopbaan van Vivian Maier (New York, 1926 – Chicago, 2009) verliep onconventioneel, maar ze geldt evengoed als een van de grootste fotografen van de 20e eeuw. De concentratie en het unieke karakter van haar werk bezorgden Vivian Maier een vaste plaats in de geschiedenis van de fotografie, naast iconen als Robert Frank, Diane Arbus, Robert Doisneau en Henri Cartier-Bresson.

De tentoonstelling *Saisir la vie partout* (*Overal het leven vastgrijpen*) die wordt gepresenteerd in Le Delta in samenwerking met het Intime Festival, behandelt de grote thema's die haar werk kenmerkten tussen 1950 en het einde van de jaren 1980. Haar fotografische taal bevindt zich op het snijvlak van humanistische fotografie – een stroming die Franse fotografen uit hun studio's haalde om zich te richten op de mens en zijn leefomgeving, een sensibiliteit die ze waarschijnlijk dankte aan haar Franse achtergrond – en de Amerikaanse *street photography*, die een sterke invloed had op haar visuele cultuur. Straatscènes, stoepkronieken, portretten, zelfportretten, gebaren en details: dit is het nauwgezette raamwerk waarbinnen Vivian Maier haar tijd in kaart bracht.

In het hart van de Amerikaanse samenleving – vanaf 1951 in New York en vanaf 1956 in Chicago – observeerde ze nauwgezet het stedelijke weefsel dat de grote sociale en politieke veranderingen in de geschiedenis van het land weerspiegelde. Het was de tijd van de Amerikaanse droom en de overbelichte moderniteit, waarvan de keerzijde de essentie vormt van het werk van Vivian Maier. Ze schetste een portret ervan met fotografie en film, en creëerde daarmee een visuele taal van grote rijkdom. Onvermoeibaar trok ze door wijken en straten en waagde ze zich in deze menselijke geografie in voortdurende beweging, gevormd door anonieme passanten die elkaar op alle mogelijke manieren kruisen. In dit theater van het

alledaagse wordt iedereen een protagonist die een rol speelt zonder het zelf te beseffen, al is het maar voor een fractie van een seconde.

Vivian Maier kijkt naar het leven. Ze observeert het, volgt het, stalkt het soms en laat niets aan het toeval over. De taferelen die ze fotografeert zijn vaak kleine anekdotes, toevalligheden, uitglijders van de werkelijkheid, 'residuele' momenten uit het sociale leven waaraan niemand aandacht besteedt, maar die nu net het onderwerp van haar verhalen worden. Elk van haar beelden bevindt zich precies op het punt waar het gewone tekortschiet, waar de werkelijkheid ons ontglipt en buitengewoon wordt.

Anne Morin,
kunsthistoricus en directeur van diChroma Photography

Tessa Demichel,
tentoonstellingsmanager van diChroma Photography

Zelfportret, Florida, 1957
Zilveren print, 40x50 cm

© Estate of Vivian Maier, Courtesy van Maloof Collection en Howard Greenberg Gallery, NY

CHRONOLOGIE

1926 : Vivian Maier wordt op 1 februari in New York geboren uit een vader van Oostenrijks-Hongaarse afkomst en een Franse moeder. Haar zes jaar oudere broer Charles wordt opgevoed onder de wettelijke voogdij van zijn grootouders van vaderskant. De ouders van Vivian hebben een zeer gespannen relatie en gaan al snel uit elkaar.

1930 : Vivian en haar moeder Marie verhuizen naar de Bronx om in te trekken bij de fotografe Jeanne Bertrand, die afkomstig is uit dezelfde Franse vallei als hun voorouders.

1932 : Verhuis naar de familieboerderij Beauregard in het Franse Saint-Julien en vervolgens naar het nabijgelegen stadje Saint-Bonnet. Vivian gaat naar school en wordt streng katholiek opgevoed.

1938 : Vivians vader vraagt moeder en dochter om terug te keren naar New York om voor haar broer Carl te zorgen, die uit een jeugdinrichting wordt vrijgelaten. Het gezin woont een jaar lang samen in de Upper East Side.

Jaren 1940 : Het gezin valt voorgoed uiteen en Vivian verhuist naar Queens, waar ze bij een familienvriend gaat wonen. Ze gaat werken in de poppenfabriek van Madame Alexander.

1950 : Vivian erft het familiedomein Beauregard en keert terug naar Frankrijk om het te verkopen. Aan het begin van haar verblijf van een jaar koopt ze een eenvoudige bow camera (of mogelijk een vouwcamera) en maakt ze haar eerste foto's. Ze maakt vervolgens honderden foto's van de landschappen en bewoners van de regio.

1951 : Vivian keert terug naar New York en zet haar fotografie voort, mogelijk gemaakt door haar inkomen als kindermid. Ze vergezelt een gezin naar Cuba.

1952-1954 : In de zomer van 1952 koopt ze een Rolleiflex-camera, waarmee ze haar fotografie naar een hoger niveau tilt. Ze fotografeert op straat, maar probeert daarnaast ook een commerciële carrière op te bouwen. Ze blijft werken als oppas en vergezelt een gezin op een reis naar Canada en het westen van de Verenigde Staten.

1955 : Aangetrokken door Hollywood en zijn beroemdheden besluit Vivian haar geluk te beproeven in Los Angeles. Ze trekt opnieuw westwaarts via Canada en vindt een baan als oppas. In het najaar gaat ze mee op een concerttournee van het Mary Kay Trio als babysitter voor de kinderen van de muzikanten. De roadtrip eindigt in Chicago waar ze solliciteert naar een functie bij de familie Gensburg.

1956 - 1967 : Vivian brengt 11 jaar door als oppas bij de familie Gensburg, terwijl ze bleef werken aan straat- en familiefotografie en een donkere kamer in de kelder installeerde. Ze brengt vakanties door in Canada en reist met het gezin naar Florida. In 1959 krijgt ze zes maanden verlof om een wereldreis per boot te maken, met tussenstops in de Filippijnen, India, Jemen en Europa. Vivian rondt haar reis af in Frankrijk, haar laatste bezoek aan het huis van haar voorouders.

1967-jaren 1980 : Vivian verlaat de familie Gensburg en neemt daarna verschillende andere oppasbanen aan. Ze stapt geleidelijk over van fotografie naar kleurendia's met een Leica. Ze verkent andere media door tape-opnames te maken en films op 8 en 16 mm. Daarnaast begint ze de oude kranten die ze gretig verzamelt, samen met afdrukken, contactafdrukken en onontwikkelde films, systematisch in opbergkasten te ordenen.

Jaren 1990-2000 : Ze wil blijven werken, maar slaagt er niet in een baan te vinden. Ze blijft fotograferen tot 1999, maar op een veel lager pitje. De Gensburg-zonen helpen haar in haar levensonderhoud.

2009 : Vivian Maier overlijdt in Chicago op 21 april op 83-jarige leeftijd.

Art Dimanche - Tentoonstelling rondleiding met Jean-Marc Bodson, Belgische fotografiehistorica - Zondag 23 November, van 10h30 tot 12h30 (frans).

Vertoning - "Finding Vivian Maier" (John Maloof en Charlie Siskel, 2013 - 83 min) - Zondag 23 november om 16u (frans).